

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 314/2025-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti postupu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp.zn. IV/5 Gn 176/24/1000 pri vybavovaní podnetu z 13. júna 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 26. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva obracať sa na orgány verejnej moci vo veciach verejného záujmu podľa čl. 27 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom porušovateľa uvedeného v záhlaví. Navrhuje priznať primerané finančné zadostučinenie vo výške 3 000 eur, prikázať generálnej prokuratúre konať pri vybavovaní podnetu z 13. júna 2024 bez zbytočných prierahov a priznať náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 13. júna 2024 generálnej prokuratúre podnet na odvolanie prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra Mgr. Rastislava Brestenského z jeho funkcie z dôvodu, že dlhodobo závažným spôsobom nezvláda výkon funkcie, čím spôsobil mimoriadne škodlivý následok spočívajúci vo vzniku stavu anómie na uliciach Nitry a v oslabení dôvery verejnosti v právny štát. Generálna prokuratúra 19. júna 2024 sťažovateľovi pod č. k. IV/5 Gn 176/24/1000-3 oznámila, že jeho podnet postúpila „z dôvodu príslušnosti“ Krajskej prokuratúre v Nitre. Krajská prokuratúra 3. júla 2024 pod č. k. 1 KPt 304/24/440-2 sťažovateľovi oznámila, že jej bolo postúpené jeho podanie „podnet na odvolanie okresného prokurátora“ podľa obsahu smerujúce k preskúmaniu postupu a rozhodnutí prokurátora v konkrétnych uvedených trestných veciach. K časti podania smerujúceho k postupu

a rozhodnutiam prokurátorky okresnej prokuratúry v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 1 Pv 157/15/4403 krajská prokuratúra uviedla, že zákonnosť uznesenia z 12. februára 2020 o postúpení trestného stíhania na konanie o priestupku už bola predmetom preskúmania nielen krajskou prokuratúrou na podklade sťažnosti sťažovateľa, ale aj generálnou prokuratúrou na podklade návrhu sťažovateľa (ako zástupcu poškodenej) na postup podľa § 363 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Podľa upovedomenia generálnej prokuratúry č. k. XVI/2 Pz 54/20/1000-6 zo 7. septembra 2020 bol daný návrh odložený ako nedôvodný, považujúc predmetné uznesenie prokurátorky okresnej prokuratúry i uznesenie prokurátorky krajskej prokuratúry za vecne správne a vydané v súlade so zákonom, čo napokon sťažovateľ konštatuje aj vo svojom podaní. S poukazom na uvedené podľa krajskej prokuratúry o podaní sťažovateľa v časti týkajúcej sa už označenej trestnej veci nebude už ďalej konané.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ namieta, že na vecne odôvodnený podnet na odvolanie okresného prokurátora dodnes nedostal vecnú odpoveď, t. j. nebolo naň ústavnoprávne korektne reagované. Nič na tom nemení skutočnosť, že generálna prokuratúra v jeho podnete „objavila“ ďalšie podnety, ktoré on nezamýšľal podávať, a tieto vybavila „postúpením na nevybavenie“. Generálna prokuratúra sa podnetom vecne nezaoberala, jeho obsah si vyložila svojvoľne a v rozpore s jeho obsahom ako podnet na preskúmanie postupu a rozhodnutí prokurátorov, hoci bol zrozumiteľne napísaný a nebolo pochyb, čo ním sleduje. Sťažovateľ nesledoval takýto účel, ale len poukazoval na konkrétne prípady zlyhávania okresnej prokuratúry. Generálna prokuratúra s podnetom naložila spôsobom, ktorý k žiadnemu vybaveniu „podľa obsahu“ nepovedie, čo sa aj potvrdilo upovedomením krajskej prokuratúry z 3. júla 2024. Prisúdila mu obsah, ktorý bol vopred odsúdený na neúspech. Podľa sťažovateľa ide o konanie, keď orgány prokuratúry kvalifikovanému podaniu advokáta „svojvoľne a cynicky“ prisudzujú nezmyselný obsah a následne sú poslané do slepej uličky. Sťažovateľ dodáva, že za súčasnej „generálnoprokurátorskej garnitúry“ sa mu ešte nepodarilo úspešne podať podnet na postup podľa § 363 Trestného poriadku, pretože vždy dostáva odpoveď, že podľa obsahu ide o podnet na preskúmanie rozhodnutia prokurátora, ktorý je následne preposlaný prokurátorovi „na využitie pri ďalšom služobnom postupe, t. j. na vhoďenie do dozorového spisu, konkrétne do procesného koša“. Naproti tomu u rôznych politicky privilegovaných osôb je súčasná garnitúra veľkorysá a trestné stíhania ruší už v zárodku. Nemožno hovoriť ani o neformálnom vybavení podnetu tzv. potichu odvolaním okresného prokurátora z funkcie, pretože síce nie je už okresným prokurátorom, ale bol povýšený do funkcie námestníka okresného prokurátora. Nečinnosťou generálnej prokuratúry tak bolo porušené označené právo.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) a zisťoval, či obsahuje zákonom ustanovené náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. Základné právo zaručené v čl. 27 ods. 1 ústavy nie je vymenované medzi základnými právami, ktorých sa v zmysle čl. 51 ústavy možno domáhať len v medziach zákonov, ktoré tieto práva vykonávajú, a preto možno petičné právo charakterizovať ako základné právo aplikovateľné priamo z ústavy, t. j. základné právo, na ktorého bezprostrednú realizáciu nie je potrebné prijatie osobitného zákona. Ak však takýto zákon existuje [v danom prípade ide o zákon č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o petičnom práve“)], je bez akýchkoľvek pochybností potrebné postupovať podľa neho, prihliadajúc pritom na generálne interpretačné pravidlo, v zmysle ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou (II. ÚS 720/2017).

6. Podľa § 1 ods. 1 zákona o petičnom práve každý má právo sám alebo s inými obracať sa vo veciach verejného záujmu alebo iného spoločného záujmu so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami (ďalej len „petícia“) na orgány verejnej moci. Zákon o petičnom práve podrobnejšie špecifikuje možnosti realizácie petičného práva (najmä § 1 až § 6). Pre jeho naplnenie zaväzuje príslušný orgán verejnej moci, aby petíciu prijal a v zákonom určenej lehote písomne odpovedal tomu, kto petíciu podal, alebo tomu, kto zastupuje členov petičného výboru. K úplnému naplneniu petičného práva dochádza momentom, keď osoba, ktorá petíciu podala, alebo osoba poverená zastupovať petičný výbor v styku s príslušným orgánom štátu dostala písomnú odpoveď o spôsobe vybavenia petície (obdobne napr. I. ÚS 38/95). Orgán verejnej moci, ktorý petíciu prijal, je povinný posúdiť jej obsah.

7. Obsah petičného práva podľa čl. 27 ústavy spočíva v tom, že každému sa zaručuje nikým nerušený výkon tohto práva za predpokladu, že nie sú prekročené medze určené v čl. 27 ods. 2 a 3 ústavy a pri rešpektovaní čl. 2 ods. 3 ústavy (obdobne I. ÚS 38/94, I. ÚS 37/00). Jeho účelom je garantovať každému možnosť obracať sa vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu (nie vo veci individuálneho alebo osobného záujmu) na orgány verejnej moci so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami. Medzi komponenty ústavou garantovaného petičného práva po podaní petície patrí v prvom rade povinnosť dožiadaného orgánu prijať petíciu a zaoberať sa ňou. Ak petícia spĺňa formálne náležitosti, je orgán verejnej moci povinný vybaviť ju, teda vecne sa zaoberať jej obsahom v lehote, ktorá neznemožní dosiahnutie jej účelu, a v rozsahu a spôsobom, ktorý vychádza z povahy kompetencie a postavenia orgánu verejnej moci, proti ktorému petícia smeruje, a písomne oznámiť výsledok vybavenia osobe, ktorá ju podala. Ich povinnosťou však nie je splniť očakávania a predstavy predkladateľov podnetov. Je potrebné, aby podnety boli vybavené spôsobom súladným s ústavou, príslušnými zákonmi, ako aj ďalšími normatívnymi právnymi aktmi (IV. ÚS 409/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti osobitne zdôrazňuje, že posúdenie otázky, či postup orgánu verejnej moci pri vybavovaní petície obstojí z hľadiska čl. 27 ods. 1 ústavy, sa odvíja od obsahu a povahy právomoci, na ktorej výkon sa vzťahuje obsah tejto petície (I. ÚS 289/2013).

8. Výkon právomoci generálneho prokurátora odvolať vedúceho prokurátora je upravený v § 23 ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakatel'och prokuratúry v znení neskorších predpisov („Vedúci prokurátor môže byť z funkcie odvolaný právoplatným disciplinárnym rozhodnutím [§ 189 ods. 2 písm. b)] alebo rozhodnutím generálneho prokurátora po predchádzajúcom vyjadrení rady prokurátorov. Vyjadrenie rady prokurátorov sa nevyžaduje,

ak ide o odvolanie z funkcie vedúceho prokurátora v súvislosti s jeho vymenovaním do inej funkcie vedúceho prokurátora.“). V prípade odvolania vedúceho prokurátora v nadväznosti na predchádzajúce disciplinárne rozhodnutie ide o vyvodenie dôsledkov z právneho stavu založeného rozhodnutím disciplinárneho orgánu, teda fakticky o výkon disciplinárneho rozhodnutia. Naproti tomu rozhodovanie o odvolaní vedúceho prokurátora po predchádzajúcom vyjadrení rady prokurátorov (ktoré je nevyhnutnou podmienkou realizácie uvedenej právomoci) predpokladá uplatnenie úvahy generálneho prokurátora o existencii dôvodov na odvolanie. Z citovaného ustanovenia však nemožno žiadnym spôsobom vyvodiť subjektívne právo akéhokoľvek ďalšieho právneho subjektu zúčastňovať sa na procese rozhodovania o odvolávaní vedúceho prokurátora. Ide o organizačnú právnu normu, ktorá vymedzuje právomoc a pôsobnosť generálneho prokurátora, nie normu, ktorej cieľom je priznať jednotlivcovi individualizovaný a presaditeľný nárok proti orgánu verejnej moci.

9. V konkrétnom prípade sťažovateľ v podstate tvrdí že jeho podnet z 13. júna 2024 mal povahu všeobecnej petície, zatiaľ čo generálna prokuratúra, resp. krajská prokuratúra svojvoľne jeho obsah posúdili ako žiadosť o poskytnutie individualizovanej právnej ochrany v konkrétnych trestných veciach (je potrebné orgánom prokuratúry vytknúť, že neuviedli výslovne právny rámec, podľa ktorého postupovali, pozn.).

10. Ústavný súd sa pre účely posúdenia tvrdení sťažovateľa oboznámil aj s obsahom jeho podnetu z 13. júna 2024, ktorý obsahuje v úvode požiadavku na odvolanie Mgr. Rastislava Brestenského z funkcie okresného prokurátora, čo odôvodnil dĺžkou výkonu funkcie, dostatkom času na zlepšenie situácie v oblasti pouličnej kriminality a zhoršením stavu. Ilustruje to tvrdeniami o nájazdoch tzv. neprispôsobivých na predajne v OC Mlyny, varovaniami polície z decembra 2023, odkazmi na reportáže TV Markíza. Na prípadnú výhovorku okresného prokurátora, že s tým nič nemá, sťažovateľ uvádza, že prokurátor je pánom prípravného konania a najmä od neho závisí, či trestné stíhanie prebehne a s akým výsledkom. Ako ďalší prejav rozkladu orgánov sťažovateľ uvádza skúsenosť o nesamostatnosti a direktívnom režime prokurátorov okresnej prokuratúry, ktorí aj v noci budia okresného prokurátora, aby sa ho pýtali, či môžu zadržať obvineného. Ďalej podrobne opisuje konkrétne trestné veci s uvedením ich spisových značiek a popisom svojich výhrad k dĺžke konania, postupu dozorujúcich prokurátorov a proti konkrétnym rozhodnutiam. Napokon sťažovateľ uvádza, že okresný prokurátor naňho podal sťažnosť na Slovenskej advokátskej komore v reakcii na sťažovateľovu málo úctivú kritiku postupu policajných orgánov (veci sp. zn. 1 Pn 640/23/4403 a 1 Pn 711/23/4403), pričom podanie podnetu je poslednou kvapkou.

11. Vzhľadom na obsah podnetu z 13. júna 2024 ústavný súd podotýka, že aj s ohľadom na právnické vzdelanie sťažovateľa mu muselo byť zrejmé, že jeho podanie nespĺňalo ani len základné formálne náležitosti petície (podľa § 5 ods. 1 zákona o petičnom práve petícia musí byť písomná, označená slovom „petícia“), ale bolo označené ako „*Podnet na odvolanie okresného prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra Mgr. Rastislava Brestenského*“. Na základe uvedeného niet dôvodu vyčítať generálnej prokuratúre, že podanie neposudzovala ako petíciu, ale ako podanie súvisiace s výkonom pôsobnosti prokuratúry, ktoré je povinný vybaviť príslušný prokurátor. Pritom platí, že každé podanie posudzuje prokurátor (vrátane generálneho prokurátora) podľa obsahu, aj keď je nesprávne označené (§ 31 ods. 4 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov).

12. Podľa ústavného súdu tak nie je možné označiť za svojvoľný postup generálnej prokuratúry spočívajúci v postúpení podania krajskej prokuratúre, o čom bol sťažovateľ vyrozumený oznámením č. k. IV/5 Gn 176/24/1000-3 z 19. júna 2024. Z toho následne vyplýva, že je nedôvodný názor sťažovateľa, že jeho podnet z 13. júna 2024 nebol vybavený a že generálna prokuratúra je tak dodnes nečinná.

13. Ani pre prípad, že by ústavný súd opomenul zákonnú požiadavku formálneho označenia petície, nemôže považovať obsah podnetu za dostatočne prepojený s materiálnou požiadavkou petície, teda že jej predmetom je vec verejného či spoločného záujmu. Sťažovateľ najprv námietkami v úvode podania o zhoršenom stave kriminality smeroval k tomu, aby boli trestne stíhaní bližšie neoznačení páchatelia pouličnej kriminality v uliciach Nítry, na čo nadviazal konkrétnymi námietkami proti postupu prokurátorov okresnej prokuratúry, ako to on osobne zažil pri zastupovaní poškodených v označených trestných konaniach. Sťažovateľ sériu vymenovaných nedostatkov v postupe či rozhodnutiach prokurátorov rámcuje tým, že ide o vizitku okresného prokurátora.

14. Ústavný súd obsah podania považuje za prejav nespokojnosti s riešením konkrétne, ako aj menej konkrétne označených individuálnych prípadov, o ktorých mal sťažovateľ bezprostrednú vedomosť ako právny zástupca (advokát, splnomocnený zástupca poškodených) pri výkone svojho povolania, resp. pri sledovaní diania v meste Nitra. Zároveň pri absencii formálnych i materiálnych požiadaviek petície podľa zákona o petičnom práve možno konštatovať, že námietky sťažovateľa nespádajú do vecného rozsahu označeného základného práva, čo vedie ústavný súd k odmietnutiu ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu